

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

професор із науково-педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН
Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Комп'ютерно-лінгвістична практика

COMPUTER LINGUISTICS PRACTICE

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

тип дисципліни _____ обов'язкова _____

мова викладання _____ українська _____

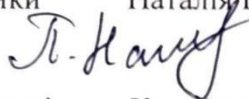
Робоча програма навчальної дисципліни «Комп'ютерно-лінгвістична практика» є однією із складових комплексної підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки спеціальності В 11 Філологія спеціалізації В 11.10 Прикладна лінгвістика.

«24» квітня 2026 року. - 14 с.

Розробник:

старший викладач кафедри прикладної лінгвістики

Наталія ПОНОМАРЕНКО

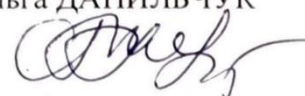

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Комп'ютерно-лінгвістична практика» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Прикладна лінгвістика»

кандидат філологічних наук, доцент

Ольга ДАНИЛЬЧУК

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Комп'ютерно-лінгвістична практика» розглянуто на засіданні кафедри прикладної лінгвістики

Протокол № 12 від «06» травня 2026 р.

Завідувач кафедри

Ніна ФІЛІППОВА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Комп'ютерно-лінгвістична практика» розглянуто Навчально-методичною радою філологічного факультету

Протокол № 4 від «3» травня 2026 р.

Голова

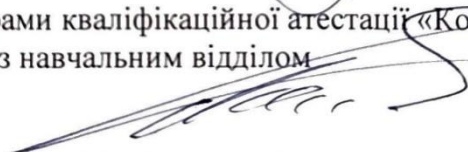
Лілія РУСКУЛІС

Проект робочої програми кваліфікаційної атестації «Комп'ютерно-лінгвістична практика» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

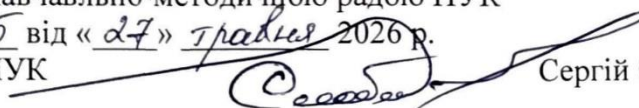

Робоча програма кваліфікаційної атестації «Комп'ютерно-лінгвістична практика» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 5 від «27» травня 2026 р.

Голова НМР НУК

Сергій СЛОБОДЯН

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Опис комп'ютерно-лінгвістичної практики	5
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	8
7. Форми поточного та підсумкового контролю	8
8. Засоби навчання.....	10
9. Рекомендовані джерела інформації	10
Додаток 1	11
Додаток 2.	13

ВСТУП

Анотація

Комп'ютерно-лінгвістична практика студентів є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців університету і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретної професійної ситуації, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддям праці в галузі майбутньої спеціальності. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних умінь і знань відповідно до ОП «Прикладна лінгвістика».

За навчальним планом тривалість комп'ютерно-лінгвістичної практики – 2 тижні. Можливі бази практики – кафедра інформаційних технологій НУК, рекламні агенції, фірми, які професійно займаються перекладом (перекладацьких, туристичних, крютингових агенціях, відділах міжнародних зв'язків, іноземних компаніях та їх представництвах в Україні, у ЗМІ та літературно-видавничій галузі), контент-аналізом, розробкою інформаційних технологій,

Ключові слова: *комп'ютерно-лінгвістична практика, контент аналіз, інформаційні потоки, інформаційні технології, науково-технічний переклад.*

Abstract

Students' computer-linguistic practical training is an integral part of the university's educational and professional training programme and is aimed at consolidating the theoretical knowledge acquired by students during their studies, acquiring and refining practical skills and abilities, and fostering and developing in students the professional ability to make independent decisions in specific professional situations, and mastering modern methods, forms of work organisation, and tools of the trade in their future specialism. The student placement requires continuity and consistency in its delivery to ensure the acquisition of the necessary sufficient level of practical skills and knowledge in accordance with the Study Programme 'Applied Linguistics'.

According to the curriculum, the duration of the computer-linguistic placement is 2 weeks. Possible placement venues include the Department of Information Technology at NUOS, advertising agencies, firms specialising in translation (translation, travel and crewing agencies, international relations departments, foreign companies and their representative offices in Ukraine, the media, and the literary and publishing sector), content analysis, and information technology development,

Keywords: *computer-linguistic internship, content analysis, information flows, information technology, scientific and technical translation.*

1. Опис комп'ютерно-лінгвістичної практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 3	<i>Галузь знань</i> В Культура, мистецтво та гуманітарні науки <i>Спеціальність</i> В 11 Філологія <i>спеціалізація</i> В 11.10 Прикладна лінгвістика <i>Освітня програма</i> Прикладна лінгвістика <i>Освітній рівень:</i> перший(бакалаврський)	<i>Обов'язкова</i>	
Модуль 1		Рік підготовки:	
Електронний адрес РПНД на сайті Університету https://nuos.edu.ua/studentu/polozhennya-nuk/opis-opp/opp-prikladna-lingvistika-bakalavr/		3-й	3-й
Індивідуальне науково- дослідне завдання (<i>непередбачено</i>)		Семестр	
		6-й	6-й
		Лекцій	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		-	-
Загальна кількість годин – 90		Самостійна робота	
		90 год.	90 год.
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: звіт	

2. Мета і завдання комп'ютерно-лінгвістичної практики

Метою вивчення навчальної дисципліни «Комп'ютерно-лінгвістична практика» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 15. Уміння користуватися програмними продуктами проектування й підтримки лексикографічних БД ІПС, електронних бібліотек, систем автоматизованого анотування, реферування, аналізу й синтезу текстів природною мовою; поширеними мережевими лінгвістичними корпусами; сучасними електронними системами науково-технічного перекладу; корпусами як експериментальною базою з метою організації багаторівневих лінгвістичних досліджень мови та мовлення.

ФК 16. Уміння розробляти електронні словники галузевої термінології, словники-мінімуми навчальної дисципліни; реєстри слів, статті електронних енциклопедій, а також інші комп'ютерні продукти для навчальних та виробничих цілей.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є: «Англійська мова», «Сучасна українська літературна мова», «Основи інформаційних технологій та програмування», «Цифрові технології перекладу», «Лінгвістика тексту».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати мови, що вивчаються), в усній і письмовій формі, в різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

ПРН 22. Застосовувати в практичній діяльності й укладати електронні бази даних, корпуси текстів, лексикографічні словники та інші системи автоматизованого анотування, реферування, аналізу й синтезу текстів природною мовою, а також інші комп'ютерні продукти для навчальних та виробничих цілей

5. Програма навчальної дисципліни

Завдання комп'ютерно-лінгвістичної практики

Провідними завданнями є:

- охарактеризувати основні стандартні масиви (корпуси) англійської та української мов, що читаються машинами і використовуються в комп'ютерній лексикографії для створення словників, лексичних та термінологічних БД;

- на матеріалі порівняльного аналізу основних електронних словників показати їх переваги і недоліки з погляду лексичної наповненості, предметної

орієнтованості та програмної бази, що дасть можливість їх ефективного використання в автоматизованій обробці текстів різної тематики;

- створити підґрунтя для підвищення професійного рівня в навчанні й оволодінні навичками й уміннями науково-технічного перекладу через якісне поповнення особистих користувальницьких словників;

- продемонструвати можливості практичної роботи в галузі лексикографії на матеріалі розробки англо-українських й українсько-російських електронних словників термінів і визначень в галузі суднобудування і судноремонту, машинобудування, електроніки тощо.

- привернути увагу студентів до участі в розробці "відкритих" лексикографічних проєктів, до яких можна одержати вільний доступ через Інтернет;

- познайомити фахівців і студентів із сучасними дослідженнями в галузі комп'ютерної лексикографії в Україні і стимулювати практичну участь у цих розробках.

Зміст практики

Комп'ютерно-лінгвістична практика органічно поєднується з вивченням педагогічних, психологічних та спеціальних дисциплін.

Практика проходить у спеціалізованих приватних та комерційних підприємствах міста, які пов'язані з організацією супроводження, оформлення та експедитування експортних вантажів, фрахтуванням та агентуванням суден морського та річкового транспорту, проведенням експертиз якості товарів які передують їхньому експортному оформленню й супроводу, виготовлення високотехнологічного обладнання тощо. Для проведення ознайомлення з роботою, студенти закріплюються за фахівцями підприємств на час проведення практики. Керівництво практикою з навчальної та науково-дослідної роботи здійснюють викладачі кафедри прикладної лінгвістики.

До змісту діяльності студента-практиканта входить:

1) Навчально-дослідницька робота:

- ознайомлення з інформаційними потоками в діяльності підприємства;
- проведення експертної оцінки лексичної й лексикографічної бази даних мовленнєвого матеріалу у документообігу підприємства;

- проведення предметного і комплексного аналізу іншомовних документів й інформаційного обміну в повсякденній роботі підприємства;

- компіляція термінологічної бази даних за описом основної продукції або послуг підприємства;

- проведення тестування співробітників окремих робочих груп з метою виявлення рівня володіння іноземною мовою;

- вивчення наукової методичної літератури з метою удосконалення своєї роботи та теоретичного осмислення інформаційних потоків й процесів в діяльності підприємства;

- виступи на студентській науковій конференції.

Діяльність студента-практиканта

Проходження комп'ютерно-лінгвістичної практики студентами умовно поділяється на три етапи. На ***початковому етапі*** практики студенти здійснюють таку діяльність:

1. Беруть участь у настановчих зборах і в організаційних заняттях в університеті та на підприємстві.

2. Знайомляться з документообігом підприємства.

3. Визначають тематику інформаційних потоків на іноземних мовах.

4. Складають індивідуальний план роботи.

На **основному етапі** студенти здійснюють таку діяльність:

Знайомляться з виробничою або науково-дослідною роботою підприємства або відділу, здійснюють аналіз інформації згідно з розробленим індивідуальним планом, узгоджують всі його етапи з відповідальним від підприємства та керівником від університету, розробляють термінологічну базу даних.

На **заключному етапі** практики студенти виконують таку роботу:

Готують звітні матеріали з практики:

- звіт про роботу;
- матеріали комплексного аналізу документообігу на іноземних мовах, готують глосарій або термінологічну БЗ на електронних носіях;
- здають звітну документацію керівникам для перевірки та оцінювання;
- беруть участь в підсумкових заходах з практики: науково-практичному семінарі.

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

До переліку типових методів діагностики результатів практики та їхнього демонстрування в процесі проходження комп'ютерно-лінгвістичної практики та оцінювання її результатів відносяться:

- а) індивідуальний відбір тематики, що запропоновано кафедрою, під час настановних зборів та організаційного заняття;
- б) знайомство з документообігом підприємства;
- в) визначення тематики інформаційних потоків у підприємстві на іноземних мовах;
- г) матеріали комплексного аналізу та підготовка глосарію або термінологічної БЗ на електронних носіях
- д) складання документації звіту для перевірки керівниками практики від підприємства і кафедри, які передбачені програмою курсу;
- е) залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Поточний контроль:

- виконання практичних завдань;
- систематичний контроль за виконання студентом індивідуального плану практики.

Підсумковий контроль:

- перевірка документації, яка складає щоденник практики;
- виконання індивідуального завдання (звіт).

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Поточна навчальна робота	Критерії оцінювання
63 - 70	1. Програма даного курсу виконана здобувачем повністю. 2. Практикант виконав всі практичні завдання. 3. Якість виконаних завдань висока.

	4. Здобувач виявив творчий підхід до виконання всіх завдань. 5. Здобувач подавав всі виконані завдання в повному обсязі і вчасно.
58 - 62	1. Програма даного курсу виконана здобувачем повністю. 2. Здобувач виконав всі практичні завдання. 3. Якість виконаних завдань достатня. 4. Здобувач в основному, виявляв творчий підхід до виконання всіх завдань. 5. Здобувач подавав всі виконані завдання в повному обсязі і вчасно.
53 - 57	1. Програма даного курсу виконана здобувачем повністю. 2. Здобувач виконав всі практичні завдання. 3. Якість виконаних завдань задовільна. 4. Здобувач не виявив творчого підходу до виконання завдань, в основному, спираючись на зразки. 5. Здобувач подавав всі виконані завдання в повному обсязі і вчасно.
47 - 52	1. Програма даного курсу виконана, але не менше ніж на 75%. 2. Здобувач виконав всі практичні завдання. 3. Якість виконаних завдань задовільна. 4. Здобувач несистематично виконував завдання, при цьому спирався на зразки. 5. Здобувач подавав всі виконані завдання в повному обсязі але не вчасно.
42 - 46	1. Програма даного курсу виконана, але не менше ніж на 50%. 2. Здобувач виконав всі практичні завдання. 3. Якість виконаних завдань задовільна. 4. Здобувач епізодично виконував завдання, при цьому спираючись на зразки. 5. Здобувач подавав всі виконані завдання із запізненням.
1 - 41	1. Програма даного курсу виконана, але менше ніж на 60%. 2. Здобувач схематично виконав всі практичні завдання. 3. Якість виконаних завдань незадовільна. 4. Здобувач епізодично виконував завдання, при цьому спираючись на зразки. 5. Здобувач подавав із запізненням всі виконані завдання.
0	1. Програма даного курсу не виконана. 2. Здобувач не виконав практичні завдання. 3. Якість виконаних завдань незадовільна. 4. Здобувач не виконував завдання.
	Максимальна кількість балів – 70

Підсумковий контроль (звіт)	Критерії оцінювання
27 – 30	1. Здобувач подав звіт з практики за графіком. 2. Якість виконання звіту висока. 3. Здобувач проявив творчий підхід при виконанні практичних завдань
17 – 26	1. Здобувач виконав й подав звіт з практики за графіком. 2. Якість виконання звіту достатня.

	3. Здобувач не проявив творчий підхід при виконанні практичних завдань
1 – 18	1. Здобувач виконав і подав звіт не за графіком. 2. Якість виконання звіту не задовільна. 3. Здобувач не проявив творчий підхід при виконанні практичних завдань.
0	1. Здобувач не виконав і не подав звіт за графіком. 2. Якість виконання звіту не задовільна.
	<i>Максимальна кількість балів – 30</i>

№ з/п	Форма контролю	Максимальна кількість балів
1	Підготовка і написання всіх виконаних завдань	70
2	Виконання індивідуального завдання та виступ на підсумковій звіт	30
РАЗОМ		100

8. Засоби навчання

У процесі проходження практики використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, інтернет-мережа, бібліографічні, бібліотечні.

Серед них сайт Міністерства освіти і науки України, інтернет-ресурси, періодичні видання, тези та матеріали наукових конференцій.

Наочні засоби:

1. Мультимедійні презентації у програмі Microsoft Office Power Point
2. Відеоматеріали з каналу Youtube
3. Зразки друкованих медіа джерел, схематизованих навчально- методичних матеріалів і довідкових статей.
4. Роздавальні матеріали - табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.

Технічні засоби:

Ноутбук чи інший комп'ютерний пристрій з програмним забезпеченням Word.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Широков В.А. Феноменологія лексикографічних систем.- К.: Наукова думка, 2004 – 326 с.
2. Широков В.А., Бугаков О.В., Грязнухіна Т.О. Корпусна лінгвістика.- К.: Довіра, 2005 – 471с.
3. Francis 1992: Language Corpora B.C. In: Jan Svartvik (ed.) Direction in Corpus Linguistics. Proceedings of Nobel 82, 4-8 Fug. 1991, Berlin-New York: Mouton de Gruyter.- P.17-35

Допоміжна література

1. Герд А.С. Вступне слово на Міжнародній конференції “Корпусная лінгвістика-2004”: <http://www.phil.pu.ru/news/kllbd/corpling.htm>
2. Oaks, Michael. Statistics for Corpus Linguistics. - Edinburgh: Edinburgh University Press, 1998.

Інформаційні ресурси

1. https://corpus.tools/?utm_source=chatgpt.com
2. <http://www.lexically.net/wordsmith>

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ПРАКТИКИ

Схема індивідуального плану.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова**

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Керівник комп'ютерно-лінгвістичної
практики

Наталія ПОНОМАРЕНКО

«___» _____ 20__ року

**ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ
КОМП'ЮТЕРНО-ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ**

студента-практиканта __3__ курсу, групи __3721__,
спеціальності В 11 Філологія спеціалізації В11.10 Прикладна лінгвістика

(прізвище, ім'я, по-батькові)

на період дистанційного проходження практики

з _____ по _____ р.
(період проходження практики)

**Індивідуальний план роботи
у Лабораторії прикладної лінгвістики НУК**

Розділ	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
I	- Ознайомлення з сервісами ... - Створення письмового огляду		

	кожного інструменту.		
II	- Вивчення алгоритму роботи ... - Практична робота ...		
III	- Розробка моделі навчального уроку в ... - Створення структури уроку: тема, мета, задачі, план, хід проведення.		
IV	- Презентація або надіслання моделі уроку. - Аналіз використаних сервісів. - Підготовка звіту про практику.		

Письмовий огляд сервісу та алгоритм роботи:

1. Ознайомлення з існуючими платформами організації навчального процесу:

2. Алгоритм роботи сервісу Google Classroom:

Схема звіту практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
(повна назва підрозділу)
КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
(повна назва кафедри)

ЗВІТ ПРАКТИКИ
КОМП'ЮТЕРНО-ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

студента-практиканта 3 курсу, групи 3721,
спеціальності В 11 Філологія спеціалізації В11.10 Прикладна лінгвістика

(прізвище, ім'я, по-батькові)

на період дистанційного проходження практики

з _____ по _____ р.
(період проходження практики)

у лабораторії прикладної лінгвістики НУК

1. Вступ

Метою практики _____

2. Завдання практики

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

3. Хід виконання

3.1. Письмовий огляд Google-сервісів

3.2. Алгоритм роботи

3.3. Індивідуальний план роботи

3.4. Модель уроку “тема”

3.5. Презентація до уроку

4. Результати

5. Висновки й рекомендації

Дата складання заліку «___»_____20__ року

Оцінка:

кількість балів (за шкалою ECTS) _____

Керівник практики від вищого навчального
закладу

(підпис)

Наталія ПОНОМАРЕНКО